

HERTOGPOST MEI 2020

Maandblad van de 's-Hertogenbossche Filatelistenvereniging
32^e jaargang nummer 5

Geachte leden,

Ons maandblad heeft in deze coronatijd nog meer dan anders een functie om het contact binnen de vereniging te onderhouden. Temeer omdat we hebben moeten besluiten dat **ook in de maanden juni en juli a. s. geen bijeenkomsten** zullen plaatsvinden.

Hopelijk kunnen we aan het einde van de zomer in augustus de draad weer oppakken. Maar daarvoor zijn we o. a. mede afhankelijk van scc De Helft-heuvel: wanneer zullen daar de deuren weer mogen opengaan?

Als we nieuws te melden hebben, kunt u dit lezen op onze website en via de Email.

In deze Hertogpost o. m.:

Nu ons land deze maand "75 jaar bevrijding" herdenkt, doen wij in dit rijkelijk gevulde meinumner daaraan mee in drie artikelen:

- ❖ over soldaat J. Kloote, actief in de Peellinie tijdens de meidagen van 1940 - Militaire(n op hun) Post 9
- ❖ over de bijzondere vriendschap in oorlogstijd van W. Drees en P.H. Ritter jr.
- ❖ aan de hand van een spectaculair Stuk van de Maand d. d. 5 mei 1945

voorts:

- ❖ Albumblad: Leo van Beurden
- ❖ Hans Kremer over de coronatijd in Californië: "Het had nog erger gekund"
- ❖ Berlijnse buizenpost
- ❖ Onder de loep
- ❖ Type Veth: enkel- en meervoudige frankeringen (31)
- ❖ Viva Italia!

Enkele mededelingen van de Rondzenddienst

Nu de regering enkele maatregelen heeft versoepeld, willen ook wij het rondzendverkeer binnen de vereniging weer hervatten. **U kunt uw dozen dus weer doorsturen.** Sectiehoofden kunnen terecht bij Wim Rovers voor nieuwe kistjes. Ook inzenders kunnen bij hem nieuwe boekjes bestellen: e-mailadres: rondzenddienst@hertogpost.nl, telefoon 073 532 54 40.

Een droeve mededeling tot slot: Noud van Giersbergen, ons sectiehoofd in Rosmalen, is op 9 mei j. l. na een langdurige ziekteperiode overleden.

NIEUWE EMISSIES

11 mei: PostEurop: Oude postroutes – Thurn & Taxis: veltje met zes postzegels van € 1,50, waarvan twee verschillende

11 mei: Voor elk moment: velletje met zes verschillende postzegels van € 0,91

De emissie **Fietsshistorie**, aanvankelijk ook gepland voor 11 mei, is verplaatst naar 17 augustus a. s. -o-o-o-

**'s-Hertogenbossche Filatelistenvereniging opgericht 8 oktober 1930
Inschrijving Kamer van Koophandel Oost-Brabant, nummer 40216509**

**Secretaris René Kok, Jacq Perkstraat 45, 5242 GA Rosmalen
telefoon 073 – 523 04 79 E-mail: secretaris@hertogpost.nl**

**Redacteur Hertogpost Huber van Werkhoven: tel. 073 – 613 24 38
E-mail: redactie@hertogpost.nl**

**ING rek.nr. NL76 INGB 0001 0779 71
t. n. v. 's-Hertogenbossche Filatelistenvereniging
de jaarcontributie bedraagt in 2020 binnen Nederland € 37,50**

**Nieuwtjesdienst E-mail: nieuwtjesdienst@hertogpost.nl
Commissie Nalatenschappen E-mail: veiling@hertogpost.nl
Bibliothecaris E-mail: bibliotheek@hertogpost.nl
Website: www.hertogpost.nl E-mail: info@hertogpost.nl**

ONDER DE LOEP

Nog altijd houdt het Covid-19 (Corona) virus het hele land in een stevige greep. Maar ondanks het gegeven dat er geen bijeenkomsten kunnen plaatsvinden, blijft in elke Hertogpost een nieuwe opgave verschijnen.

Het insturen van de antwoorden kan per Email naar quiz@hertogpost.nl.

Of - omdat er de komende periode immers geen bijeenkomsten zijn - via de papieren post naar W.A.A. Rovers, Abelenstraat 10, 5386 GH Geffen.

De oplossingen zie ik graag uiterlijk 1 juni a. s. tegemoet.

De oplossing van april was: NVPH-nummer 2473

De opgave van mei vindt u hier.

Van welke Nederlandse postzegel is het hieronder afgebeelde plaatje een fragment?

Geef als oplossing het nummer uit de NVPH-catalogus.

Het plaatje is in kleur te zien op onze website www.hertogpost.nl in de digitale versie van deze Hertogpost, en in het overzicht achter de button <HP-Quiz>.

De oplossing van de opgave van deze maand wordt in het juninumnummer van Hertogpost gepubliceerd, en in het eerder genoemde overzicht op de website.

Succes gewenst,
Wim Rovers.

HET HAD NOG ERGER GEKUND

door Hans Kremer

Nu het Coronavirus zoveel slachtoffers heeft gemaakt in de V. S vragen onze familie, vrienden en kennissen zich af hoe onze ervaringen zijn met deze pandemie.

Ten eerste hebben we het geluk dat in het gebied rond San Francisco, waar wij wonen, al vroeg ten eerste werd aangeraden afstand van elkaar te houden (social-distancing zoals het hier genoemd wordt). We lagen daarmee twee weken voor op o. a. New York, met alle gevolgen van dien. Er moet wel bij gezegd worden dat er weinig testing is gedaan in Californië, dus de cijfers moeten kritisch bekeken worden.

Mijn vrouw (Willy) en ik hebben het geluk dat we beiden al 20 jaar gepensioneerd zijn. Dat betekent dat we gewend zijn samen te zijn in huis en ons weten te vermaken.

Ik maak 's morgens eerst een stevige wandeling van een half uur en Willy maakt haar kilometers op de droogtrainer. Ik draag geen mondkapje, want ik kom bijna geen andere wandelaars tegen. Amerikanen zijn geen wandelaars, de auto is alles. Na thuiskomst ontbijt, waarbij ik vroeger eerst de sportpagina's las. Maar omdat er geen sportnieuws is, lees ik nu het belangrijkste nieuws van de New York Times. Al snel aan de koffie en de dagelijkse kruiswoordpuzzel, en voor je het weet is de morgen al om. In het begin keken we 's middags nog naar de persconferenties van President Trump, maar het bleek al gauw dat die bestonden uit loze beloftes en leugens. En aan het zo aanbevolen social-distancing hielden ze zich ook al niet. Ongelooflijk!

Gelukkig hebben we een redelijk grote tuin, dus als het binnen zitten begint te vervelen lopen we de tuin in, met frisse lucht en een blauwe hemel. Dat houdt ook in dat je dan weer allerlei werk ziet zitten, zoals wieden, snoeien, (ver)planten, maar daar hebben we geen hekel aan. We kwamen toch al relatief weinig buiten de deur, alleen enkele dagen per week naar yoga en 'stretch'

klassen, Spaanse les en koffie drinken met vrienden. De kinderen doen de boodschappen voor ons. Dus die zien we ook regelmatig, maar wel op een afstand van minimaal twee meter.

Toen we twee weken niet gereden hadden, behalve één keer naar een winkel om een vooraf betaalde bestelling 'aan de deur' af te halen, realiseerden we ons dat beide auto's al die tijd de garage niet uit waren geweest. Bang dat de accu's leeg zouden lopen en de banden al die tijd in dezelfde stand stonden, besloten we elke week een kort toeristisch tripje te maken. Thuis de auto in en zonder te stoppen zo'n anderhalf uur later weer thuis. Het verbaasde ons wat er nog voor opties in routes waren. Niet de grote weg op, alleen binnenwegen, zeer de moeite waard. Onze autoverzekering maatschappij geeft iedereen 25% terug van de april premie omdat er zo weinig gereden wordt. Het openbaar vervoer, waar we praktisch toch al nooit gebruik van maakten, is nog maar 10% van wat het was.

Vergeleken met Frankrijk is de interruptie bij ons nog relatief klein, afgaande op wat mijn vriend uit Parijs me emailde: "Met een papier (wij noemen dat een Franse 'Ausweiss') mogen we elke dag een uur wandelen, niet verder dan 1 km van huis en eens per week een paar boodschappen doen, vooral als we op dit papier hebben aangegeven hoe laat we vertrekken!! Zo niet: boete van 135 Euro."

De filatelie is voor mij een onuitputtelijke bron van ' bezig zijn'. Ik kijk elke dag wel even wat er voor nieuwe 'kavels' zijn op Ebay. Het brengt je op allerlei nieuwe ideeën. En voor je het weet ben je vier uur verder en duik je de literatuur in, of kijk je nog eens weer in een doos met oude enveloppen. Met wat onderzoek komt er soms nog een kort stukje uit voor Hertogpost.

Deze week kreeg ik een email van PostNL met de aankondiging van een nieuwe Anne Frank postzegel (<https://www.postnl.nl/over-postnl/pers-nieuws/nieuws/2020/anne-frank-75-jaar-later.html>).

Als ik dan denk wat Anne Frank (en vele anderen met haar) heeft meegemaakt dan realiseer ik me: ja, het Coronavirus is erg, maar er komt een einde aan en er zijn nog veel ergere dingen gebeurd.

VIVA ITALIA!

door Charles Kalkhoven

Alle zegels uit mijn collectie Italië en gebieden zijn mij eigenlijk even lief. Alleen voor onderstaande uitgiften van de na de Eerste Wereldoorlog net op Oostenrijk herwonnen regio's Trento e Trieste in Noord-Oost Italië en Dalmatië in het huidige Kroatië, maak ik momenteel vanwege de opdruk een uitzondering. Met de Corona wordt de Oostenrijkse Krone bedoeld, die in deze gebieden ook na de Italiaanse inname het wettig betaalmiddel was.

Italië is een fascinerend verzamelgebied. Meesterlijke ontwerpers en graveurs, thema's uit de rijke historie, druk- en kleurafwijkingen bij de antieke zegels, afbeeldingen uit de kunst, langlopende series van toeristische plaatsen... allemaal lekkernijen voor de filatelistische fijnproever. Als je ook alle "bijzaken" verzamelt, is het een zeer uitgebreid verzamelgebied: de oude staten (o. a. Lombardije-Venetië, Toscane, Sardinië, Napels), de kolonies (Somalia, Eritrea, Libia en nog meer), de vrijhandelsstad Triëst, de bezettingen en bezittingen (onder meer de Egeïsche eilanden en gebieden in Oostenrijk, Albanië en voormalig Joegoslavië), de buitenlandse bezetting van streken die Italiaans geweest zijn (door Duitsland, Griekenland, Groot-Britannië e. a.), de lokale uitgiften, de postkantoren in het buitenland (Levant, China), samen vult dit meer dan 1650 bladzijden in de Italiaanse catalogus Sassone. En dan heb ik San Marino en Vaticaanstad nog niet eens meegerekend.

Ik wil u, om mijn enthousiasme voor Italiaanse postzegels met u te delen, meenemen naar een bekende, maar bij nadere beschouwing ook zeer verrassende serie uit de jaren '50. In de periode van economische wederopbouw na de Tweede Wereldoorlog wijdde de Italiaanse Posterijen deze reeks aan het thema "Italië aan het werk" (Italia al lavoro). De 19 zegels tonen beroepen en ambachten, verbonden aan de Italiaanse regio's. Behalve een beoefenaar van het beroep is er op de achtergrond een beroemd gebouw of typisch landschap uit de betreffende regio te zien.

Tot het einde van de Tweede Wereldoorlog was Italië politiek gezien een verdeeld land. Jarenlang waren de fascistten aan het bewind geweest, terwijl tegenstanders van dit regime het op zijn zachtst gezegd moeilijk hadden. Na de oorlog moest er een nieuw élan ontstaan, en postzegels werden gebruikt om de principes van vrijheid en democratie weer in de hoofden en harten van de mensen te brengen, zo schrijft R. Dehn in zijn handboek.

In 1945 verschenen de eerste exemplaren van de serie 'Democratica' met afbeeldingen van een hamer die een ketting breekt, het planten van stekjes en bomen, een allegorische voorstelling van een gezin achter een weegschaal die in balans is, en een vredesbeeld uitstekend boven een boomstronk.

Het bereiken van de principes van vrijheid en democratie was voor een deel ook afhankelijk van arbeid en de serie "Italië aan het werk" sluit dan ook goed aan bij het bevorderen van deze gemeenschappelijke waarden.

De serie is ontworpen door de nestor van de Italiaanse graveurs Corrado Mezzana (1890-1952), wiens eerste ontwerp de herdenkingsserie van Vergilius uit 1930 was. Op 20 oktober 1950 verscheen de complete serie tegelijkertijd, wat uniek was. De geldigheidsduur liep af op 31 maart 1958. De uitgifte had in eerste instantie een watermerk in drie verschillende types dat een gevleugeld wiel voorstelt. Tussen februari 1952 en april 1957 verschenen zeven waarden met een stervormig watermerk.

Ik zal elke zegel onder het vergrootglas leggen.

- 50 Centesimi, blauwviolet: de smid uit de regio Valle d'Aosta met op de achtergrond het 15^e eeuwse Fort van Bard.
- 1 Lira, leisteekleur: de werkplaats van een metaalbewerker/carrosseriebouwer (een voorloper van een FIAT?) met de middeleeuwse kerk van San Michele in Sant' Ambrogio di Torino (bij Turijn) in de Piemonte.
- 2 Lire, bruin: de bouwvakker op de werf in Lombardije. De kathedraal van Milaan en de basiliek van H. Ambrosius in dezelfde plaats zijn achter zijn rug te ontdekken.
- 5 Lire, grijs: de pottenbakker achter zijn draaischijf in Toscane voor het Signoria-plein in Florence.

- 6 Lire, lilabruin: de kantkloster uit de Abruzzzen en Molise in midden-Italië. Er is ook een waterdrager afgebeeld en het zicht op het plaatsje Scanno bij de vaak door aardbevingen geteisterde stad L'Aquila.
- 10 Lire, groen: de weefster bezig aan het weefgetouw uit Calabrië met uitzicht op de kust bij Bagnara C'ab'ra.
- 12 lire, groenblauw: de stuurman, met achter de boot de San Marco in Venetië (regio Veneto).
- 15 Lire, blauwgrijs: de scheepsbouwer uit Ligurië. Op de achtergrond is het kasteel van Rapallo (16^e eeuw) te zien.

- 20 Lire, violet met nóg een maritiem thema: de visser met visnet met een doorkijkje op de Golf van Napels en de Vesuvius (regio Campania).
- 25 Lire, bruinoranje: een passende kleur bij de sinaasappelplukster uit Sicilië. De Pellegrinoberg bij Palermo ligt achter de sinaasappelboomgaard.
- 30 Lire, lilaroze: druivenplukster tijdens de wijnoogst in Apulië (Puglia). Bari met het Castel del Monte vormt het decor.
- 35 Lire, rood: hier worden de olijven geplukt in de Basilicata, tussen de hak en de punt van de laars van Italië. De ruïnes van het Griekse tempeltje van Metaponto maken het beeld compleet.

- 40 Lire, bruin: het binnenhalen van de wijnoogst met paard en wagen dat zich afspeelt in Lazio. Achter de voerman is een Romeins aquaduct en de Sint Pieter in Rome zichtbaar.
- 50 Lire, violet: een herder met een schaapskudde, op een landweg op Sardinië. Te zien zijn 'nuraghi', typische Sardijnse dolmens.
- 55 Lire, ultramarijn: de ploeger met een door een rund voortgetrokken ploeg uit Umbrië. Hoog op de berg ligt het klooster van Sint Franciscus van Assisi.
- 60 Lire: vermiljoenrood: de oogst in de Marche, opgetast op de ossenwagen. In de verte is het Hertogelijk Paleis in Urbino te herkennen.

- 65 Lire; groenzwart: hennepplukster uit Emilia-Romagna met de Abdij van Pomposa in de buurt van Ferrara. Ik neem aan dat de hennep gebruikt werd voor de fabricage van touw, van Italowiet heb ik nog nooit gehoord.
- 100 Lire: bruinrood: het schoonmaken van de maïs door vrouwen op het platteland in de regio Friuli - Venezia Giulia. Het interieur van de keuken is kenmerkend voor Friuli.
- 200 Lire: olijfbroen: de houthakker die een balk aan het zagen is. Iets wat hoort bij de aan Oostenrijk grenzende regio Trentino – Alto Adige. De drie spitse bergtoppen van de Torri di Vajolet, de torens van Vajolet, in Val di Fassa tekenen zich af tegen de lucht.

Wat denkt u, welke van deze beroepen worden nu in de 21^e eeuw nog uitgeoefend? En welke komen we alleen nog tegen op een markt van oude ambachten? Zeker is dat er in de laatste 70 jaar veel nieuwe beroepen zijn bijgekomen.

Wat was voor mij nou de aardigheid aan dit hele verhaal? Dat je, als je heel gewone postzegels die je goed denkt te kennen nog eens precies gaat bekijken, veel interessante ontdekkingen kunt doen. De beelden van de verschillende regio's op de achtergrond had ik bijvoorbeeld tot nu toe over het hoofd gezien. En bij het bestuderen van deze zegels valt mij de schoonheid en de artistieke van de ontwerpen weer op. Kortom: inspirerend!

Misschien is het ook voor u een suggestie om doodnormale zegels uit uw collectie op deze wijze weer eens "onder de loep" te nemen.

Belangstelling voor het verzamelen van Italië en bijbehorende gebieden? Neem gerust contact op om eens iets uit te wisselen. Mijn emailadres: ckalkhoven@home.nl

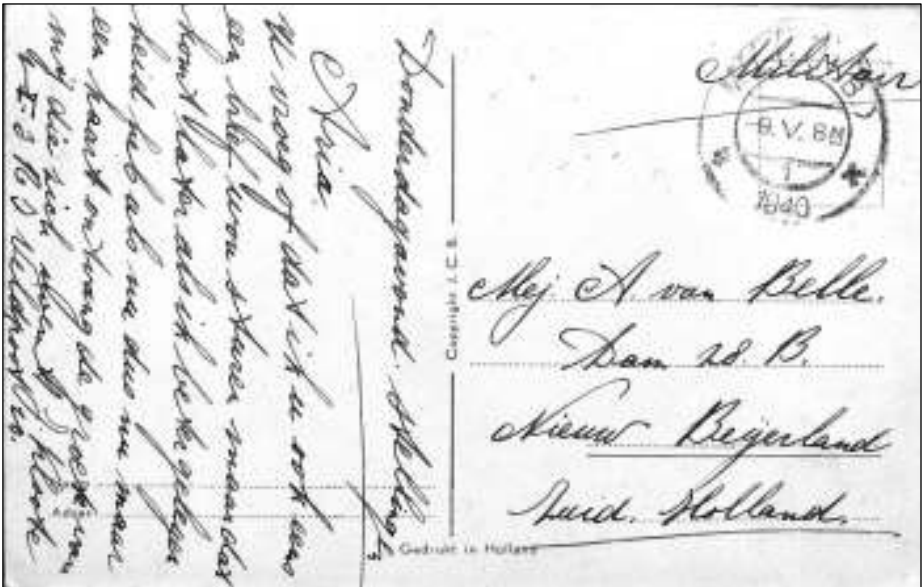
Bronnen:

Roy A. Dehn: Italian stamps, a handbook for collectors. London, 1973
Sassone, Catalogo specializzato dei francobolli Italiani. Milano, 2018

MILITAIRE(N OP HUN) POST (9)

door Han de Bruin

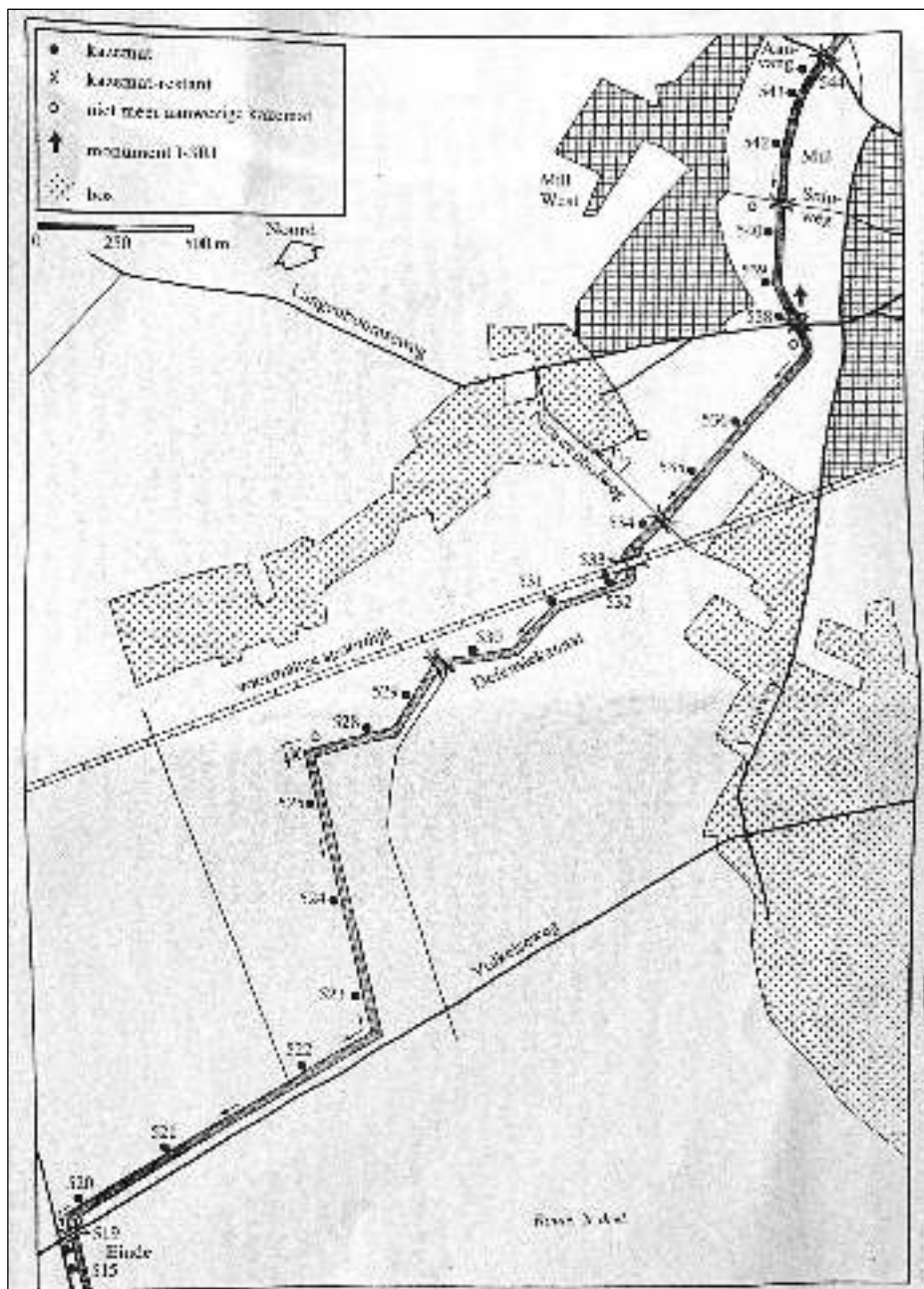
Op 10 mei 1940, nu 80 jaar geleden, vond de Duitse inval in Nederland plaats. Na vier dagen felle strijd moest het Nederlandse leger capituleren, nadat het centrum van Rotterdam op 14 mei 1940 door een bombardement verwoest werd en andere steden een soortgelijk lot dreigden te ondergaan. Maar ook in die paar dagen dat de oorlog in Nederland duurde, hebben Nederlandse militairen post naar hun dierbaren gestuurd. De onderstaande kaart werd door soldaat J. Kloote in de avond van 9 mei 1940 aan mejuffrouw Aria van Belle (1903-1991) te Nieuw Beijerland gestuurd.

De aanhef luidt "Donderdagavond, stellingen" Dat tijdstip correspondeert ook met het tijdstempel "8N", de lichtung van 20:00u. Op de kaart is de volgende boodschap geschreven:

"Aria, U vroeg of dat ik u ook eens een brief kon sturen, maar dat komt later als ik beter gelegenheid heb als nu, dus nu maar een kaart, ontvang de groeten van mij die zich noemt J. Kloote, 1-I-3 RI Veldpost 10".

Voor het schrijven van een brief kreeg hij de dagen daarna niet meer de gelegenheid, want nog geen twaalf uur later, in de vroege ochtend van de 10e

mei, kwam soldaat Kloote in het middelpunt van de strijd te staan. Soldaat Kloote maakte namelijk deel uit van de Peeldivisie en was bij Mill gelegerd in de Peel-Raamstelling. In mobilisatietijd werd door censuur geprobeerd de ligging van de legeronderdelen zoveel mogelijk geheim te houden. Daarom werden veldpostnummers gebruikt. Voor de Peeldivisie was veldpostnummer 10 te 's-Hertogenbosch in gebruik. De censuur heeft het bij deze kaart laten afweten. De ansichtkaart is namelijk lokaal afgestempeld in "Mill". Bovendien sluit soldaat Kloote de tekst af met volledige vermelding van zijn legeronderdeel : 1-I-3 RI (= de 1^e compagnie van het eerste bataljon van het 3e Regiment Infanterie, afgekort tot 1-I-3 RI).

In de avond van de 9^e mei hield de 1^e compagnie de kazematten nummer 530 tot en met 536 aan het Defensiekanaal bij Mill bezet¹. Dit deel van de linie werd doorkruist door de spoorlijn van Gennep naar Boxtel. Om 04:30u in de vroege ochtend van 10 mei rolde – voordat men dat goed en wel in de gaten had – over deze spoorlijn (met recht op die dag "het Duits lijntje") een Duitse pantsertrein, gevolgd door een goederentrein gevuld met Duitse troepen, door deze stelling heen.

De goederentrein stopte iets verderop. Een bataljon Duitse militairen steeg uit de goederentrein en viel de Nederlandse stelling in de rug aan. Daarbij werden de kazematten 531 tot en met 523 door hen veroverd.

De pantsertrein en de goederentrein reden vervolgens door tot station Zeeland en wisselden daar van volgorde². Vervolgens reed de pantsertrein als voorste trein weer terug richting het Oosten. Maar inmiddels waren door de wakker geworden Nederlandse militairen op het spoor zogenaamde aspergeversperringen (linksmidden te zien op de onderstaande foto) aangebracht en waren onder het spoor mijnen gelegd, met als gevolg dat de locomotief en een aantal wagons ontspoorde.

Rond 12:00u kwamen de reguliere Duitse grondtroepen vanuit het oosten bij Mill aan en nam de druk op de Nederlandse stellingen bij Mill steeds meer toe. Er ontwikkelde zich een heftige strijd.

Na een bombardement door Stuka jachtvliegtuigen op de Nederlandse stellingen, in het begin van de avond, brak de moraal bij de Nederlandse verdedigers. De Duitsers zetten vervolgens de aanval in.

¹ *Het gevecht bij Mill 10 mei 1940* door J.J.C.P. Wilson, luitenant-kolonel van den Generalen Staf (Militaire Spectator maart 1941)

² <http://www.zuidfront-holland1940.nl/index.php?page=mill>

Ontspoorde pantsertrein bij Mill (Collectie: Goossens).

Reserve-eerste luitenant M. van der Velden, sectiecommandant bij 1-I-3 RI noteerde in zijn gevechtsverslag: *“18u. Onze positie wordt steeds moeilijker. Wij zijn aan drie zijden ingesloten en mortierprojectielen maken den toestand onhoudbaar. Er valt een doode en enkele gewonden; een mitr. nest wordt namelijk door een voltrefter geraakt en vliegt uit elkaar. 18u 45. De toestand wordt onhoudbaar. Van drie zijden wordt vuur ontvangen (vanuit Mill, vanuit trein, van vijand op re. flank.). Met de drie resterende mitr. kan hiertegen niets worden uitgericht.”*³. De positie van de 1^e compagnie van soldaat J. Kloote werd onhoudbaar en men moest het vege lijf zien te redden.

Om 20:30u gaf de commandant van het 3^e Regiment Infanterie, kolonel Schmidt, het bevel om de Peel-Raamlinie om 24:00u te verlaten en trok men zich terug. Na 24 uur oorlog was de Peel-Raamlinie gevallen.

In het artikel van luitenant-kolonel J.J.C.P. Wilson uit 1941 (noot 2) wordt gemeld dat de verliezen van de 1e compagnie uit 2 gesneuvelden en 10 gewonden bestonden. Het lot van soldaat J. Kloote is ook bekend: hij behoorde tot Nederlandse soldaten die gewond raakten in de strijd bij Mill. In een artikel

³ Mei 1940, *de strijd op Nederlands grondgebied*; dr. H. Amersfoort & drs. P.H. Kamphuis (SDU 1990), pag. 183

in de Nieuwe Venlosche courant van 27 juni 1940 wordt namelijk gemeld dat van het Duitse Roode Kruis vernomen is dat J. Kloote uit Nieuw Beierland (samen met een aantal andere Nederlandse gewonden) in het Duitse reserve-lazaret Klooster Hamb bij Geldern verblijft en dat deze gewonden zo goed als genezen zijn en vervoerd kunnen worden.⁴

Ter nagedachtenis aan de door het eerste bataljon (I- 3 RI) hier gevoerde strijd, is (ter hoogte van kazemat 538 ; zie kaart) een monument opgericht, met daarop de namen van de gesneuvelden.

Na de oorlog is ook is de asperge-versperring in ere hersteld en is nu rijksmonument 509273.

Het is mogelijk om langs deze linie te wandelen. Wandelplatform LAW heeft het Maas- en Peelliniepad uitgezet als Streekpad 14 en daar een mooi gidsje van uitgegeven. Om de wandeling erheen voor (klein-)kinderen (of volwassenen) extra aantrekkelijk te maken: er is daar ook een (geo-)cache verstopt. De aanwijzingen hiervoor zijn te vinden op de website van Team Diesel@Mill⁵.

⁴ <https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?identificer=MMGAVL01:000032124:mpeg21:p002>

⁵ http://members.razcall.com/team-diesel/index_bestanden/Page1632.htm

LEO VAN BEURDEN:

**“ALS DAT MAAR GEEN
LEDEN GAAT KOSTEN....!”**

door Hans Asbreuk

Het is 4 mei 2020, ik ben op weg naar de wijk Maaspoort in 's-Hertogenbosch om ons verenigingslid Leo van Beurden te interviewen. Onderweg veel vlaggen halfstok; in dit bijzondere jaar is dit bij uitzondering gedurende de gehele dag toegestaan. Al fietsend gaan mijn gedachten naar Hertogpost 2020. Doodzonde dat zo'n mooie gelegenheid om stil te staan bij de bevrijding uitgesteld is tot volgend jaar.....

landmeter

Maar ondertussen sta ik voor het huis van Leo en word allerhartelijkst ontvangen. We besluiten om met inachtneming van alle coronamaatregelen een plekje op te zoeken onder de veranda in de tuin. Leo steekt meteen van wal en begint enthousiast te vertellen over zijn werk als landmeter voor de provincie Noord-Brabant. Inmiddels werkt Leo al 48 jaar voor de provincie, eerst in de postkamer en daarna in de tekenkamer. Toen de gelegenheid zich aandeede om, als landmeter, vooral in de buitenlucht en het groene buitengebied aan de slag te gaan aarzelde Leo geen moment. Al vele jaren is hij betrokken bij het inmeten en uitzetten van provinciale wegen en brengt daarbij vooral alle informatie over wat er op en langs de weg te vinden is in beeld.

Leo is nu 64 jaar en kan over 2 jaar alle aandacht gaan besteden aan de vele hobby's. Een mooi bruggetje naar onze gedeelde liefhebberij: het postzegelen.

Nederland

Vanaf 2017 is Leo lid van onze vereniging. Even daarvoor had hij zijn albums van Nederland uit de kast gehaald en het besluit genomen om een doorstart te maken met de verzameling. Want tussen zijn 12^e en 19^e levensjaar was Leo al ooit begonnen met het verzamelen van Nederlandse postzegels, bij voorkeur postfris. Probleem van zo'n doorstart is dan wel dat je met een enorm 'gat' in de verzameling zit, en zijn voornaamste uitdaging was dan ook hoe dit gat te vullen. Door in verenigingsverband contacten te leggen tijdens de maandelijkse avond en instuif kreeg hij hulp en tips van diverse medeleden. En bovendien kon er naar hartenlust geruild en tegen zeer redelijke vergoeding aangeschaft worden.

Leo haalt nu een van zijn albums tevoorschijn, DAVO Nederland deel VI en toont mij de inhoud. De meeste bladen zijn inmiddels gevuld, hier en daar ontbreekt een zegel of velletje. Met name de periode 2009-2013 vertoont nog vele gaten in de collectie. Maar Leo heeft geen haast, dit mag nog gerust een aantal jaartjes zo voortduren want de sport is ook om er zo goedkoop mogelijk aan te komen.

Wegplakken?!

Ik vraag Leo wat hem aanspreekt in de Nederlandse postzegels. Het is vooral de veelheid aan motieven, zoals vogels, gebouwen en sportevenementen, die

hem aanspreekt en de wijze waarop die onderwerpen afgebeeld zijn op het kleine postzegelformaat. Terwijl hij dit vertelt zit hij gefascineerd door zijn op tafel liggende album te bladeren. Dan vraag ik Leo of hij wel eens overwogen heeft om er een motief of ander land bij te nemen. Tot nu toe heeft hij hier geen enkele

behoefte aan. Mocht dit ooit aan de orde komen, dan zou Leo kiezen voor de andere Nederlandse rijksdelen of bekende vakantiebestemmingen zoals bijvoorbeeld Griekenland.

Terwijl Leo vertelt dat zijn kinderen geen enkele belangstelling tonen voor de verzameling, mengt Leo's vrouw zich in ons gesprek en stelt voor om de zegels maar weg te plakken op te versturen enveloppen. Dit is echter ook geen optie want dat zou betekenen dat Leo per omgaande enkele duizenden brieven zou moeten gaan schrijven. Zo krijgt ons interview allengs een joliger karakter. Als ik hem tot slot de afbeelding laat zien van zijn portret voor in Hertogpost, door mij gefotografeerd in de tuin, laat Leo zich ontvallen 'Als dat maar geen leden gaat kosten....!'

Zo lopen we lachend door naar de voordeur en bedank ik voor de hartelijke ontvangst met koffie, fris en versnaperingen. Het opgeruimde karakter van Leo heeft in anderhalf uur tijd mijn ietwat sombere mijmeringen tijdens de heenreis geheel verdreven. Ik spring op de fiets en geniet van het frisse mei-briesje en de zon.

-o-o-o-

Wim Tukker berichtte per Email:

Ik blijf lekker binnen, behoor met mijn diabetes en overgewicht tot de risicogroep. Gelukkig heb ik mijn mooie hobby. Heb een schoendoos met branch post offices van Hong-Kong uit de kast gehaald, daar ben ik voorlopig wel een paar weken zoet mee.

Blijf gezond en als het meezit zien we elkaar eind van het jaar nog. 😊

EEN VRIENDSCHAP IN OORLOGSTIJD

W. Drees en P.H. Ritter jr.

door Huber van Werkhoven

In de beginjaren van de Tweede Wereldoorlog hebben de Duitsers een bijzondere groep Nederlanders, later bekend als “de Indische gijzelaars”, gevangen gezet in Concentratiekamp Buchenwald nabij de stad Weimar. In juli 1940 waren eerst een paar honderd mannen die met verlof waren uit Nederlands-Indië en leden van de Haagse hofhouding in gijzeling naar Buchenwald gebracht als represaille voor het feit dat na de Duitse inval in Nederland de Duitsers in het toenmalige Nederlands-Indië geïnterneerd waren. In oktober 1940 werd het als voorwendsel gebruikt om nog eens ruim honderd Nederlanders als gijzelaars te nemen. Mannen uit de bovenlaag van de bevolking, van wie bekend was dat zij de nazi’s vijandig gezind waren; in sommige gevallen als zodanig bij de Duitsers aangebracht vanwege persoonlijke rancunes van individuele N.S.B.-leden.

De gijzelaars werden ondergebracht in twee barakken. In een van de slaapzalen, die ruimte bood aan dertig man, kwamen de schrijver en de geadresseerde terecht van de verjaardagskaart die de aanleiding vormt voor dit verhaal, en waarvan ik sinds kort de gelukkige eigenaar ben. (Zie pag. 24.) Willem Drees is de schrijver; dr. P.H. (Pierre) Ritter jr. de ontvanger (afb. 1, 2).

Afb. 1: W. Drees

*Afb. 2: Dr. P.H. Ritter jr., tekening
G. Knuttel Wzn, St.-Michielsgestel 1942.*

Bij het begin van de bezetting in mei 1940 was Willem Drees (1886-1988) lid van de Tweede Kamer en fractievoorzitter van de Sociaal-Democratische Arbeiderspartij (SDAP), welke na de oorlog in uitgebreide vorm en als “doorbraakpartij” op het podium zou terugkeren als Partij van de Arbeid (PvdA).

Ritter (1882-1962), die na een ambtelijke carrière als jurist en een journalistieke loopbaan als hoofdredacteur van het Utrechts Dagblad in 1934 in dienst trad bij de AVRO, kreeg grote bekendheid met zijn wekelijks Boekenhalfuur. Jan van Herpen (u kent hem wellicht nog van zijn radioquiz “Hersengymnastiek”) karakteriseerde dit als volgt: “Dr. P.H. Ritter jr. zou een grote populariteit verwerven als de radiospreker die met een wat geaffecteerde stem in welverzorgd, lenig en soms zelfs zwierig proza boeken aan de orde stelde.”

De Indische groep in Buchenwald

Onder meer dankzij de zorgen van het Rode Kruis genoot de Indische groep een relatief milde behandeling in Buchenwald. Zij liepen weliswaar in hetzelfde zebra-pak als de “reguliere” kampbewoners, maar mochten niet worden geslagen en waren, afgezien van huishoudelijke karweitjes, vrij in hun doen en laten. Maar achter de prikkeldraadomheining rond hun twee barakken waren zij volop getuige van de afgrijselijke behandeling en het dagelijkse lijden van de joden, Roma, politieke gevangenen enz. in het concentratiekamp (afb. 3).

Afb. 3: Het hek van Concentratiekamp Buchenwald met de cynische spreuk JEDEM DAS SEINE (“ieder het zijne”).

In een brief aan zijn vrouw schreef Ritter later eens: “Er zijn dingen geweest, waar ik erg onder heb geleden. In de eerste plaats het gedegradeerd worden als man van bijna 60 jaar [...] tot rekrut, kostschooljongen. Dat ik plees heb moeten schoonmaken en vloeren dweilen vond ik het ergste niet [...] Maar over het feit, dat je in het publiek je gevoeg moest doen, met z’n veertien in een lokaal, ben ik nooit heen gekomen.”

Drees deed daarover minder dramatisch. In zijn boek “Een jaar Buchenwald” schrijft hij dat er tussen de woonzaal en de slaapzaal van zijn afdeling een vertrek was “met wasgelegenheid en een met closets en urinoirs. Gêne werd daarbij niet ondersteld: ‘Où il y a de la gêne, il n’y a point de plaisir!’ Er waren 7 closets op een rij, zonder enige afscheiding ertussen of ervoor, spottend ‘de zevenzit’ genoemd.”

Om de tijd zoveel mogelijk op nuttige wijze door te komen stichtten de Nederlandse gijzelaars “de Buchenwaldse Volksuniversiteit”. Zo woonde Drees voordrachten bij die Ritter gaf over de moderne Nederlandse romanliteratuur “in de geest van zijn bekende radiolezingen”.

Op 27 december 1940 behandelde Ritter “A Christmas Carol” van Charles Dickens. Violist Jo Juda, de latere concertmeester van het Concertgebouw-orkest, speelde die middag sonates van Händel. In zijn boek “Jantje Paganini. Häftling 2613. 1940-1945” schrijft Jo Juda over Ritter, die hij zijn “deftige vriend” noemt: “Hij belichaamde een deel van die betere, verloren wereld uit het nu geknechte vaderland en het bleef een zonderlinge gewaarwording dat, terwijl nog niet zolang geleden zijn stem bij menig Nederlander de huiskamer vulde, wij nu het voorrecht genoten de bezitter van die stem in tastbare werkelijkheid enkele meters van ons af te kunnen zien.”

“Op 1 mei 1941, de Dag van de Arbeid, die in het kamp op nationaal-socialistische wijze met schetterende muziek werd gevierd”, vertelt Drees in zijn boek, “hield ik een sociaal-democratische mei-rede, die ook door vele andersdenkenden werd bijgewoond.”

Willem Drees, die zijn leven lang geheelonthouder was, leed aan een ernstige maagkwaal, moest dieet houden en medicijnen slikken. Bovendien verbleef hij regelmatig in het “Revier” (de ziekenbarak). Om die reden werd hij “lagerunfähig” verklaard en besloot men tot vrijlating. Op 8 oktober kon hij het kamp verlaten, waar hij precies een jaar had doorgebracht, en keerde hij terug naar zijn gezin in Den Haag.

Toen in Nederland het verzet rees tegen de gijzeling van de Indische gijzelaars en men in Buchenwald ook wel af wilde van de mannen die getuige waren van wat er in het strafkamp voorviel, besloten de Duitsers de gehele groep Nederlanders naar Nederland over te brengen. Medio november 1941 werd de groep per trein van Buchenwald naar Noord-Brabant gereden, waar zij werden ondergebracht te Haaren in het door de bezetter ontruimde (onlangs geheel afgebrande) grootseminarie Haarendael.

Beekvliet

Zeven maanden na zijn vrijlating uit Buchenwald, op 4 mei 1942, werd Drees, tegelijk met honderden andere vooraanstaande Nederlanders, opnieuw door een Duitse politieman van zijn bed gelicht. Deze groep werd gegijzeld als drukmiddel op het verzet in Nederland. Bij sabotageacties gericht tegen de nazi's, zou ter vergelding op deze mannen worden teruggegrepen. Verscheidenen van hen zijn daadwerkelijk geëxecuteerd. Kleinseminarie Beekvliet in Sint-Michiëlsgestel diende ditmaal als bestemming (afb. 4). Maar na een week werd Drees alweer vrijgelaten, vanwege het feit dat hij reeds in Buchenwald "lagerunfähig" was verklaard. Die week had hij meteen echter al een aantal interessante ontmoetingen. Onder andere met de schrijver Simon Vestdijk en met de socialistische prof. Ir. Willem Schermerhorn. Met de laatste zou hij in mei 1945 op verzoek van koningin Wilhelmina het eerste naoorlogse kabinet vormen.

Afb. 4: Kleinseminarie Beekvliet te Sint.-Michiëlsgestel.

Op de dag van zijn invrijheidstelling, arriveerden juist de mannen van de Indische groep die in Haaren waren geïnterneerd en die nu ook in Sint-Michielsgestel werden ondergebracht. Drees noemt het “een weerzien vol emoties, waarbij ik vele van de oude vrienden de hand kon drukken. [...] Maandag 11 mei ongeveer 4 uur vertrok ik. In een bestelauto van de post, die pakketten had gebracht, reden wij naar Den Bosch en ’s avonds stond ik voor de tweede maal, onaangekondigd teruggekeerd voor mijn gezin.”

Vast en zeker heeft Drees die dag ook Ritter de hand gedrukt. Deze zou nog jarenlang gegijzeld blijven. Na een half jaar Beekvliet volgde bijna twee jaar verblijf op jongenskostschool de Ruwenberg, eveneens in Sint-Michielsgestel. En ten slotte nog tien dagen in concentratiekamp Vught.

Treffend is wat Ritter in februari 1942 aan zijn vrouw schreef in een clandestien naar buiten gesmokkelde brief: “Als ik wil kan ik binnen een week weer in jullie midden zijn. Ik behoef niet eens daadwerkelijk tot de N.S.B. over te gaan. Eén brief aan Goedewaagen [president van de Nederlandse Kultuurkamer] met een aan de N.S.B. sympathiseerende strekking en ik ben eruit. [...] Maar dat wil ik nooit. Ik zou liever sterven dan den steun van landverraders te zoeken of ontrouw te worden aan vaderland en Koningin.”

In het “Gedenkboek Gijzelaarskamp Beekvliet” is een artikel te lezen “Ontmoetingen op Beekvliet” dat Ritter schreef over een aantal personen die veel indruk op hem hadden gemaakt. “De Indische groep was voor de Nederlandsche vrienden, die hen op ‘Beekvliet’ opwachtten, een bende doorgewinterde gijzelaars. [HvW: Die ‘Nederlandsche vrienden’ waren immers slechts niet meer dan een week tevoren in gijzeling genomen.] Onze laatdunkendheid, ons hooghartig negeren van vele verplichtingen, zoals het dagelijksch appèl, leerde aan deze discipelen der interneering, welke maten van vrijheid men kan genieten in den staat der gevangenschap. Wij hebben hun de oogen geopend, maar *zij* hebben onze harten weer in beweging gebracht.” In zijn artikel vertelt Ritter onder meer over Antoon van Duinkerken, Simon Vestdijk en mr. G.C.A. Oskam, “de meester-schaker”.

In het Gedenkboek staat ook een klein overzicht van de causerieën die Ritter op Beekvliet verzorgde: onder andere over “Europa en de ziel van het Oosten” en over “Andersen en het sprookje”.

De vriendschap van Willem Drees

Na zijn vrijlating in 1941 was Willem Drees een belangrijke rol gaan spelen in het verzet in Nederland. Aanvankelijk raakte hij samen met zijn gezin heel

concreet betrokken bij de hulp aan joodse onderduikers, het vervalsen van persoonsbewijzen, levensmiddelenkaarten enz. Na verloop van tijd speelde hij op landelijk niveau een vooraanstaande rol als voorzitter c. q. lid, én als verbindingsschakel, bij het Politiek Contact (van zes partijen), het Vaderlands Comité (waarin de vertegenwoordigers van de verschillende verzetsorganen elkaar ontmoetten) en de commissie van Vertrouwensmannen. De Vertrouwensmannen waren door de regering in Londen benoemd, en kregen tot taak het vacuüm op te vullen tussen het moment dat het Duitse gezag in Nederland zou ophouden te bestaan, terwijl de Nederlandse regering hier nog niet zou zijn.

In deze veeleisende situatie met druk overleg op allerlei fronten, en terwijl zijn zoon Wim op verdenking van illegaal werk tijdelijk vast zat in Kamp Vught, vond Willem Drees de tijd, en dacht hij er aan, om zijn oude kampvriend Pierre Ritter nog eens te feliciteren met diens verjaardag. Op 14 augustus 1944 stuurde hij hem een gelukwens uit zijn "evacuatie woonplaats" Voorburg. Wanneer Drees niet was ondergedoken, de keren dat de grond hem te heet onder de voeten was geworden, was hij inwonend aan de Hoge Weidelaan 6 te Voorburg, omdat zijn eigen woning in Den Haag was ontruimd voor de bouw van de Atlantikwall (afb. 5, 6, 8).

Afb. 5: De verjaardagswens van W. Drees voor Dr. P.H. Ritter Jr. Voorburg 14.8.1944. Gijzelaars mochten meestentijds onbeperkt post ontvangen. Brieven en kaarten konden portvrij worden verstuurd, mits met de vermelding rechtsboven "Civiel geïnterneerde".

Afb. 6: De adressering moest verlopen via de Sicherheitspolizei in 's-Hertogenbosch. Deze zetelde in de bovenverdieping van het pand Wolvenhoek 7. Daar vond gewoonlijk ook de censuur plaats.

De tekst van de kaart toont dat Drees een vooruitziende blik had. Hij weet immers heel zeker dat het de laatste maal is dat hij zijn gelukwens moet adresseren naar De Ruwenberg. “Moge de terugkeer naar huis nu heel spoedig volgen. Met hartelijke groeten ook aan de oude vrienden.”

Een maand later, op 17 september 1944, na bijna vier jaar van gijzelneming, werd Ritter eindelijk weer vrij man. Op Dolle Dinsdag 5 september, toen alles op zijn kop stond, waren de gijzelaars eerst nog overhaast getransporteerd naar Kamp Vught. De gevangenen in het concentratiekamp verdwenen toen naar Duitsland. De Duitsers wilden het kamp vervolgens in gebruik nemen voor geallieerde krijgsgevangenen die bij de op 17 september begonnen luchtlandingen gevangen zouden worden genomen, en lieten de gijzelaars vrij.

Ritter trachtte meteen te voet naar zijn woonplaats Utrecht terug te keren. Toen hij op zijn tocht terecht kwam in Heusden, was een echtpaar zo vriendelijk hem een damesfiets te lenen. Samen met die fiets slaagde hij er wonderwel in de grote rivieren over te steken!

Zijn zoon Rutger vertelt: “Het was een prachtige dag en ik liep op straat en hoorde mijn naam roepen. En daar kwam mijn vader aan op de fiets. Het was net een spookverschijning.”

Afb. 7: Postzegel in 1986 uitgebracht bij de 100ste geboortedag van dr. W. Drees.

Willem Drees werd van 1948 tot 1958 minister-president van vier achtereenvolgende kabinetten. Als verantwoordelijke voor de opbouw van de verzorgingsstaat en de wederopbouw van het land genoot hij mateloze populariteit en kreeg hij de bijnaam “Vadertje Drees”. En nog steeds kennen we de uitdrukking “Hij trekt van Drees”, wanneer iemand AOW ontvangt (afb. 7). Pierre Ritter keerde terug bij de AVRO en hernam daar onder andere zijn Boekenhalfuur.

In september 1957 – Ritter was toen 75 jaar – vond in de Hilversumse studio zijn afscheidsreceptie plaats. Eerste spreker was minister-president Willem Drees. Hij sprak zijn “waarde vriend Ritter, oudste junior in ons land” toe: “Gij wilt nog boeken schrijven. Ik weet niet of daarbij ook het boek zal zijn dat gij ons in Buchenwald in uitzicht hebt gesteld, het boek waarin gij de gezamenlijke kampbelevingen zoudt beschrijven en waarvoor gij ons toen al een titel hebt genoemd, misschien toch nog van een enigszins gewaagd karakter: de titel ‘Driehonderd naakte mannen’ met een herinnering zowel aan de wijze waarop men daar ontvangen werd en ingeleid tot het kampeven als ook aan de collectiviteit van de douches die wij daar ondergingen.”

Onder de minder “gewaagde” titel *Een jaar Buchenwald* zou Drees dat boek overigens niet veel later zélf schrijven.

Ritter bleef tot op het eind van zijn leven nog zeer actief en overleed op bijna 80-jarige leeftijd.

Drees, inmiddels minister van staat, zegde in 1971, vanwege zijn onvrede met de in zijn ogen te linkse koers van de PvdA zijn lidmaatschap van deze partij op. Tot aan zijn dood in 1988 (101 jaar oud!) bleef hij partijloos.

Afb. 8: Voorzijde van de verjaardagskaart: de Hervormde Kerk in de “evacuatie-woonplaats” van Willem Drees, Voorburg.

Geraadpleegde literatuur

Gedenkboek Gijzelaarskamp Beekoliet St. Michielsgestel, Schiedam 1946

Drees, W., *Een jaar Buchenwald*, Amsterdam 1961

Drees, W., *Van mei tot mei, Persoonlijke herinneringen aan bezetting en verzet*, Assen 1958

Drees, W., *Zestig jaar levenservaring*, Amsterdam 1962

Herpen, J.J. van, *Met bestendig jeukende pen. Documentair klein memoriaal over leven en werk van dr. P.H. Ritter jr.*, Nijmegen 2000

Vries, Y. de, *Het gezicht van Gestel. Gijzelaars van Beekoliet 1942-1944 geschilderd door Karel van Veen*, z. pl. 2019

Werkhoven, H. van, *Postverkeer in barre tijden. Post in 's-Hertogenbosch tijdens en rondom de Tweede Wereldoorlog 1933-1948*, 's-Hertogenbosch 2010

-o-o-o-

BERLIJNSE ROHRPOST – BUIZENPOST

door Hans Kremer

De hier getoonde Expres brief werd op 16 januari 1936 om 10 uur 's ochtends vanuit Deventer naar Berlijn verzonden. Het normale tarief van 12½ cent plus de Exprestoeslag van 25 cent (totaal 37½ cent) werd verantwoord met postzegels van 1½, 6 en 30 cent. Het was het "Rohrpostschluss HTA" stempel op de achterkant van de omslag dat mijn aandacht trok. Het blijkt dat Rohrpost verwijst naar post die via een systeem van ondergrondse buizen vervoerd werd.

Brief in 1936 vervoerd met Berlijnse buizenpost.

Achterkant brief in 1936 vervoerd met Berlijnse buizenpost.

Op de achterkant van de omslag staan drie aankomstmarkeringen.

Respectievelijk:

Berlin C 2	16.1.36 22.23
Berlin SW 68	17.1.36 6 ¹⁰ V
Berlin Charlottenburg 5	17.1.36 17-18

De brief arriveerde laat in de avond (tussen 10 en 11 uur) op het Berlijnse C2 (hoofd) postkantoor. De buizenpostfaciliteit was echter al gesloten (Schluss in het Duits) en de: Rohrpostschluss HTA-markering werd aangebracht. HTA staat voor HauptTelegraphenAmt.

Bij de eerst mogelijke gelegenheid de volgende ochtend werd de brief in het buizenpostsysteem gestoken, om om 6.10 V(ormittag) in het postkantoor van Berlijn SW 68 aan te komen. Toen de brief niet op het aangegeven adres kon worden afgeleverd, werd hij doorgestuurd naar het postkantoor Charlottenburg 5, waar hij later die dag nog tussen 5 en 6 uur arriveerde.

Een buizenpostcentrale (Die Weltpost)

Het vervoer van Berlijn SW 68 naar Charlottenburg 5 ging waarschijnlijk weer via de buizenpost, temeer omdat het een expreszending betrof.

De pneumatische (buizen)post in Berlijn.

De Berlijnse Rohrpost (1865–1976) was ongetwijfeld een van de meest ongebruikelijke en fascinerende ondergrondse netwerken in de Duitse hoofdstad.

Het Königliche Preussische Telegraphendirektion had de introductie van de eerste pneumatische post in Londen in 1861 nauwlettend gevolgd en gaf Siemens & Halske de opdracht om een dergelijk systeem voor Berlijn te bouwen. Op 18 november 1865 werd de eerste lijn tussen het hoofdtelegraafkantoor (Französche Strasse / Oberwallstrasse) en de beurs (Neue Friedrichsstrasse / Burgstrasse) in gebruik genomen; op 2 maart 1868 volgde een tweede lijn tussen het hoofdtelegraafkantoor en de Potsdamer Tor. Dit eerste systeem vertoonde aanzienlijke tekortkomingen, bijvoorbeeld onder extreme weersfluctuaties. Daarom werd het na 1870 volledig gereorganiseerd en op 1 december 1876 wederom in gebruik gesteld. Het systeem kreeg de nieuwe naam "Rohrpost", bedacht door de Algemeen Postdirecteur van het Duitse Keizerrijk, Heinrich von Stephan.

De opkomst van de Berlijnse buizenpost was niet te stoppen. Eind maart 1939 waren de aanvankelijk 15 pneumatische postkantoren en 4 machinehuizen uitgegroeid tot 90 kantoren, die bijna acht miljoen zendingen per jaar vervoerden in een netwerk van ongeveer 400 km met twaalf Expressbuisleidingen. Het was de belangrijkste in zijn soort in Duitsland en de tweede in uitgebreidheid in de wereld, na Parijs.

Refs:

- Buizenpost Geschiedenis:

<http://noviopost.nl/archief-Novioпоста/nr60/nr60b.pdf>

- Berlijn Rohrpost Geschiedenis (in Duits):

<https://www.berliner-unterwelten.de/verein/forschungsthema-untergrund/netzwerke/die-berliner-stadtrohrpost.html>

- Een mooie verzameling Rohrpost materiaal kan gevonden worden op:

<http://www.germanyphilatelicocietyusa.org/chapters/tc/exhibits/rohrpost/rohrpost.pdf>

-o-o-o-

Kende u deze postzegel (NVPH nr. 2841) al? In 2011 uitgegeven ter gelegenheid van 100 jaar Nederlandse vereniging voor Microbiologie.

Pzh West Brabant

*Prins Bernhardstraat 13
4793 CT Fijnaart*

*Tel.nr. 0168-462641
E-mail: pzhwestbrabant@home.nl*

RUIME SORTERING POSTZEGELS VAN VEEL EUROPESE LANDEN
(o. a. gespecialiseerd in Nederland, Duitsland, Zwitserland en Frankrijk)
OOK EEN UITGEBREIDE STOCK VAN O. A. AUSTRALIË

Op de donderdagse verenigingsavonden ben ik altijd aanwezig.
Indien u geïnteresseerd bent in een bepaald gebied kunt u mij dit laten weten. Ik breng dan het gevraagde voor u mee.
Ook altijd een ruime keuze in 5-centsboeken. Tevens behandeling van mancolijsten.

POSTSTUK VAN DE MAAND

Tilburg, bevrijdingsdag 5 mei 1945

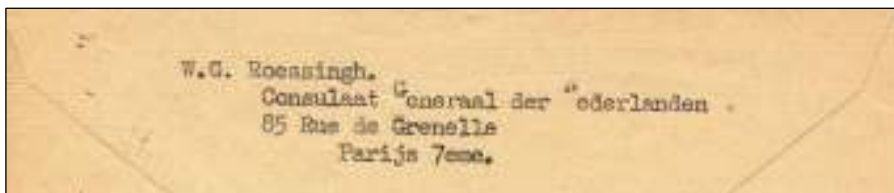

Tilburg, 5 mei 1945. De brief is meegebracht uit Parijs en in Tilburg gepost met bestemming Oosterbeek. De interlokale postverbindingen waren op dat moment bij lange na nog niet hersteld, zodat de brief in Tilburg bleef liggen. Zie het gebrekkige stempel, dat met zekerheid is geplaatst in Tilburg: "Terug afzender / niet toegelaten."

Niet is na te gaan wanneer de brief is aangekomen in Oosterbeek, wel wanneer deze is doorgestuurd naar Den Haag, op 25 juni 1945.

De briefschrijver adresseerde de brief aan zijn moeder. Ten tijde van de "Slag om Arnhem" in september 1944 is zij geëvacueerd uit Oosterbeek naar Den Haag.

Let op het "open viertje" in het datumstempel 1945 van Tilburg. Dit moest in het bevrijde zuiden van Nederland in het najaar van 1944 op een andere plaats worden vervaardigd dan gebruikelijk. Ter vergelijking: het datumstempel van het pas in 1945 bevrijde Oosterbeek-Steijnweg laat een "gesloten viertje" zien.

Naam en adres op de achterzijde.

Willem Godofriedus Roessingh (19 augustus 1912 - 29 oktober 2012) sloot zich al in de begintagen van de bezetting aan bij het verzet. Hij was lid van de Geuzen, die het eerste illegale blad "De Geuzenactie" hadden verspreid. Op 2 december 1940 werd hij op zijn werk gearresteerd en in "Einzelfhaft" in het Oranjehotel opgesloten. Daar kwam hij pas uit toen hij begin april 1941 naar Concentratiekamp Buchenwald werd overgebracht.

Daarvandaan ging hij in maart 1942 op transport naar het in de Elzas gelegen "Nacht und Nebel-kamp" Natzweiler, waar hij bijna drie jaar zou verblijven.

"Nacht und Nebel" wil zeggen dat gevangenen spoorloos zouden verdwijnen, dus zonder melding aan nabestaanden.

Roessingh werd in verschillende buitencommando's tewerkgesteld en kreeg vervolgens een baantje in het kampziekenhuis. Ten slotte werd hij overgebracht naar Vaihingen, een buitenkamp van Natzweiler in Zuid-Duitsland. Daar werd hij uiteindelijk op 7 april 1945 bevrijd door Franse troepen. Via Parijs reisde hij terug naar Nederland. (bron NIOD)

D. v. d. L.

*Willem Roessingh in juni 1945,
twee maanden na zijn bevrijding uit
Vaihingen.*

TYPE VETH: ENKEL- EN MEERVOUDIGE FRANKERINGEN
afl. 31: enkel- en meervoudige frankeringen met de 2,50 gulden rood
 door Adam van der Linden

Tilburg, 5 januari 1932. Bewijs van bevoegdheid voor het afhalen van poststukken (ook wel postbuskaartje genoemd) over het eerste kwartaal 1932. Tarief: 2,50 gulden per kwartaal voor de groep “overige kantoren”.

's-Gravenhage, 12 september 1940. Postbuskaartje voor het vierde kwartaal 1940. Tarief: 2,50 per kwartaal voor de groep “8 grootste postkantoren”.

Eindhoven, N.V. Philips, 6 maart 1935. LP-brief met bestemming Lima, Peru. Tarief: brief van 28 gram, 2^e gewichtsklasse, 20 ct. Luchtrecht per 5 gram 80 ct. D.w.z. zesmaal 80 ct = 4,80 gld. Totaal 5 gulden. Philips was een zgn. 'zelfplakker', met een eigen stempel en aantekenstrookjes.

